

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 445/2018-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] a maloletej [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Andrejom Garom, advokátska kancelária, Štefánikova 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoP 46/2017 a jeho uznesením z 18. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] a maloletej [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej aj „sťažovateľ“) a maloletej [REDAKČIA] (ďalej aj „sťažovateľka“, spolu aj „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa

postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoP 46/2017 a jeho uznesením z 18. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 26. júla 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že matka sťažovateľky [REDACTED] (ďalej len „matka“), trvale bývajúca v Ekvádorskej republike (ďalej len „Ekvádor“), podala Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) návrh na nariadenie návratu sťažovateľky do krajiny obvyklého pobytu, teda do Ekvádoru. Návrh bol okresnému súdu doručený 23. mája 2017.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 3 P 91/2017-276 z 29. júna 2017 bolo rozhodnuté, že sa nariaďuje návrat sťažovateľky do Ekvádoru a sťažovateľovi sa nariaďuje navrátiť ju tam do 15 dní od právoplatnosti. V prípade, že tak sťažovateľ neurobí, je matka oprávnená po uplynutí stanovenej lehoty prevziať sťažovateľku s cieľom jej navrátenia do Ekvádoru.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie. Uznesením krajského súdu sp. zn. 20 CoP 46/2017 z 18. septembra 2017 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Toto uznesenie bolo sťažovateľovi riadne doručené až 11. júla 2018. Sťažovateľ poukázal na § 76 Civilného mimosporového poriadku, z ktorého vyplýva, že dovolanie v návratovom konaní nie je prípustné.

5. Podľa presvedčenia sťažovateľov došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy, dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa, a to z viacerých dôvodov.

6. Predovšetkým ide podľa názoru sťažovateľov o problematiku hrozby vážneho nebezpečenstva pre sťažovateľku na území Ekvádoru podľa čl. 13 písm. b) Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí uverejneného oznámením Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 119/2001 Z. z. (ďalej len „Haagsky dohovor“).

Sťažovatelia namietajú, že krajský súd neaplikoval čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, podľa ktorého justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho

vrátením, preukáže, že existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

Krajský súd nevychádzal zo starostlivo zisteného skutkového stavu a porušil čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, keď nezisťoval, či ťažkosti, ktoré sťažovateľke spôsobí návrat do Ekvádoru v spojení s narušením sociálnych väzieb na Slovensku, nezakladajú pre ňu neznesiteľnú situáciu podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. Krajský súd nenariadil vykonanie ďalšieho dokazovania spôsobilého priniesť nové relevantné skutkové zistenia. Takýmto postupom sťažil dôkaznú pozíciu sťažovateľa, čo nespravodlivo rezultovalo v neunesení dôkazného bremena sťažovateľom. Zároveň sa tým krajský súd neodôvodnene vzdialil od želanej a možnej miery zistenia skutkového stavu.

Krajský súd neprihliadol na doložené správy zo šetrenia sťažovateľky, na správu o jej orientačnom šetrení, na jej psychologické vyšetrenie uskutočnené vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, ako ani na žiadne správy od psychológov, ktorých sťažovateľka v priebehu konania, ako aj pred ním navštívila. Výsluch sťažovateľky bol vedený tak, že sa nezisťoval ani nezistil jej názor na možný návrat do Ekvádoru, teda sa nerešpektoval účel a zmysel takéhoto výsluchu. Následne nebolo nariadené znalecké dokazovanie pre účely preukázania vyspelosti sťažovateľky vyjadriť svoj názor, a to i napriek tomu, že to sťažovateľ navrhoval. Stanovisko sťažovateľky zostalo v otázke miesta pobytu a miesta, kde chce žiť, nemenné, návrat do Ekvádoru odmieta. Zo zápisnice o výsluchu sťažovateľky vyplýva, že nebola pred výsluchom riadne informovaná a poučená ani o konaní vo veci samej, a preto nemala vedomosť o tom, aké následky bude mať jej výpoveď, resp. čo je vlastne predmetom takéhoto výsluchu. Súd mal vykonať zisťovanie názoru sťažovateľky na jej prípadný návrat do Ekvádoru, čo však neurobil. Sťažovateľke boli síce zo strany súdu kladené otázky, avšak podstatnú a zásadnú vec smerujúcu k zisteniu jej názoru na návrat do Ekvádoru súd nezisťoval. Tak súd, ako aj procesný opatrovník podložili svoje tvrdenia výlučne argumentáciou matky. Príkladom je stanovisko k zdravotnému stavu sťažovateľky, keď matka účelovo a tendenčne sťažovateľku zdravotne poistila na území Ekvádoru (toto sa udialo v čase, keď matka proti vôli sťažovateľov zadržala sťažovateľku na území Ekvádoru po viac ako 6 rokoch jej života na Slovensku), pričom poistenie bolo uskutočnené až od 17. mája 2017, a to cielene pre účely súdneho konania. Na základe uvedeného, vzhľadom na krátke časové obdobie zdravotného poistenia

sťažovateľky na území Ekvádoru nemohli byť ani zistené jej zdravotné ťažkosti a problémy, o ktorých sťažovateľ informoval všeobecné súdy. Súd si teda nevyžiadal a ani nepovažoval za preukázané a overené informácie o sociálnom prostredí sťažovateľky na území Ekvádoru. Nedopytoval sa príslušného úradu na území Ekvádoru, čím konal v priamom rozpore s čl. 4 Civilného mimosporového poriadku a čl. 13 Haagskeho dohovoru.

7. V sťažnosti sa ďalej namieta, že nebol skúmaný psychický stav sťažovateľky a neprihliadlo sa na dôkazy predložené sťažovateľom.

Sťažovateľ predložil viacero posudkov a správ zo šetrení sťažovateľky, k dispozícii bolo stanovisko úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) a stanoviská viacerých erudovaných psychológov a odborníkov, no napriek tomu sa rozhodlo v priamom rozpore s ich závermi a bol nariadený návrat sťažovateľky do krajiny, ktorú zásadne odmieta a ktorú si spája s negatívnymi emóciami a smutnými zážitkami. Medzi jednotlivými doloženými dôkazmi je časové rozpätie takmer 1 a pol roka a počas celého tohto obdobia je názor sťažovateľky nemenný. Vždy žila a aj chce žiť na Slovensku, ktoré považuje za svoj domov a kde vždy mala rodinných príslušníkov a kamarátov, a konaním matky bola na obdobie 1 a pol roka protiprávne zadržaná a vytrhnutá z tohto prostredia a umiestnená do krajiny, ktorú nepoznala a ktorú považovala len za miesto bydliska matky a starých rodičov zo strany matky, no nikdy nie za svoj domov. V jednotlivých posudkoch sa odborníci zhodli na tom, že osobnostný vývoj sťažovateľky dospel do štádia, v ktorom vie samostatne posudzovať postoj k rodičom a formulovať, resp. prejavovať svoj názor, na ktorý je potrebné v súdnom konaní prihliadnuť.

Do súdneho spisu boli doložené viaceré listinné dôkazy. Podľa vyjadrenia psychológa [REDAKOVANÉ] sťažovateľka sa prestala hanbiť v priebehu krátkej chvíle, hovorila jasne a pokojne, kontakt s ňou bol nadviazaný ľahko. Jej intelekt považuje psychológ za nadpriemerný a konštatuje, že ide o nadpriemerne nadané dievča, ktoré je psychicky dobre komponované a sociálne zrelé. Podľa psychológa nie je jasné, z čoho dospel opatrovník k záveru o psychickej nezrelosti sťažovateľky, ktorá jej vraj znemožňuje vyjadriť sa, kde chce žiť, pretože tento záver odporuje psychologickým záverom a nie je objektívne podložený. Sťažovateľka je schopná zvládnuť požiadavky psychologického

znaleckého vyšetrenia a je dostatočne psychicky vyspelá na to, aby sa jej vyjadrenie vnímalo ako reálny prejav želania.

8. Sťažovatelia poukázali aj na to, že zo správy zo šetrenia úradu z 15. marca 2017 vyplýva, že sťažovateľka chce byť v starostlivosti sťažovateľa. Toto rozhodnutie je pre ňu veľmi ťažké vzhľadom na to, že cíti pozitívny vzťah k obom rodičom a obáva sa ich sklamaní, ktoré by týmto vyjadrením mohla spôsobiť. V tomto prípade sa obáva sklamaní zo strany matky. Sťažovateľka sa už viackrát s matkou zhovárala a vyjadrovala túžbu vrátiť sa naspäť na Slovensko, ktorú jej matka nenaplnila s odôvodnením, že keď bude stredoškolačka, bude sa smieť sama rozhodnúť, či sa vráti naspäť na Slovensko, avšak toto obdobie prišlo sťažovateľke ako veľmi dlhé, pričom viackrát vyjadrila silnú túžbu vrátiť sa na Slovensko a byť v starostlivosti sťažovateľa. Táto situácia je pre ňu náročná, pretože, keď je v Ekvádore, prirodzene je jej smutno za Slovenskom, a naopak, keď je na Slovensku, prirodzene je jej smutno za Ekvádorom, avšak viac sa jej páči (a aj páčilo) na Slovensku.

Zo správy zo šetrenia úradu uskutočneného 3. mája 2017 za prítomnosti sťažovateľa, matky a prekladateľky zvolenej matkou vyplýva, že sťažovateľka zaujala stanovisko, podľa ktorého býva so sťažovateľom a s matkou sa stretáva len za prítomnosti inej osoby (sťažovateľa, babky, opatrovateľky), pričom sťažovatelia sa boja, aby sa matka nevrátila so sťažovateľkou naspäť do Ekvádoru. Sťažovateľka už začala navštevovať školu na Slovensku, do ktorej chodila predtým, keď ešte bývala na Slovensku, a veľmi sa jej v nej páči (aj predtým sa jej páčilo). Páčila sa jej aj škola v Ekvádore, ale je spokojná, že je na Slovensku, kde by žila radšej ako v Ekvádore.

Podľa psychologického vyšetrenia z 24. júna 2017 uskutočneného vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie sťažovateľka jednoznačne trvala na tom, že chce zostať na Slovensku. Vzhľadom na opakovane preukázanú stabilitu tohto postoja by jeho nerešpektovanie zo psychologického hľadiska bolo potrebné považovať za možné ohrozenie jej harmonického (emocionálneho, ako aj osobnostného) vývinu.

Sťažovateľka svoje pranie zostať na Slovensku vyjadrila aj [REDAKOVANÉ] počas jej orientačného vyšetrenia, keď na priamu otázku uviedla, že by chcela žiť na Slovensku a do Ekvádoru lietať na návštevu.

Podľa správy psychiatricky [REDAKOVANÉ] z 8. augusta 2017 je potrebné prihliadnuť na vôľu a pranie sťažovateľky, najmä za predpokladu, že ide o tak zložitú situáciu, akou je tento prípad. Psychiatricka navrhla dokonca vykonať aj znalecké dokazovanie.

Zo správy zo šetrenia úradu z 23. augusta 2017 vyplýva, že 7. augusta 2017 mala ísť sťažovateľka k matke, avšak nechcela ísť a plakala na stanici. Sťažovateľ uviedol, že sa sťažovateľka mala pred ním vyjadriť, že nechce ísť k matke, pretože je to pre ňu dlho a chce byť s otcom.

Súd ďalej disponoval listom sťažovateľky a listom jej sesternice, ktoré preukazujú rozhodnutie sťažovateľky zotrvať na Slovensku.

Podľa správy zo psychologickej konzultácie z 21. októbra 2017, vypracovanej psychologičkou [REDAKOVANÉ], sťažovateľka dlhodobo opakovane a zrozumiteľne formuluje svoje pranie žiť na Slovensku a na odôvodnenie uvádza primerané a jasné argumenty. V prospech života na Slovensku hovoria silné emocionálne väzby s priateľmi z predškolského prostredia a so spolužiačkami zo školy, samotná škola aj so vzťahom s pani učiteľkou, mierne podnebie, a samozrejme, sťažovateľ, starí rodičia a širšia rodina, zvyky a spôsob života na Slovensku. Psychologička odporúča brať vyjadrenia sťažovateľky ako reálny prejav priania zrelého dieťaťa, ktoré chce žiť na Slovensku. V rámci formovania jej osobnosti je dôležité, aby sa cítila vypočutá a rešpektovaná v súvislosti so svojimi želaniami, ktoré sú jasne a zrozumiteľne formulované a nemenné. Pre jej ďalšie psychické zrenie by bolo veľmi nešťastné obmedziť (znemožniť, sťažiť) jej vzťah a bežný denný kontakt so sťažovateľom.

Zo správy zo šetrenia úradu z 22. decembra 2017 vyplýva, že sťažovateľka sa podľa vlastného tvrdenia s matkou nestretáva a nevie, či sa s ňou chce stretnúť, za matkou jej nie je ani smutno a v [REDAKOVANÉ], kde žije, je jej dobre, v škole sa jej páči a nemusí tak skoro vstávať.

Podľa správy zo psychologickej konzultácie z mája 2018 treba brať sťažovateľkine vyjadrenia ako reálny prejav priania zrelého dieťaťa. V rámci formovania jej osobnosti je dôležité, aby sa cítila vypočutá a rešpektovaná v súvislosti so svojimi želaniami, ktoré sú jasne a zrozumiteľne formulované a dlhodobo nemenné.

9. V ďalšom sťažovateľa namietajú, že výsluch sťažovateľky sa neuskutočnil v súlade s právnymi predpismi.

Okresný súd sťažovateľku vypočul 28. júna 2017, avšak výsluch sa neuskutočnil spôsobom, ktorý zákon predpokladá pri výsluchu maloletých v rámci návratového konania. Sťažovateľka nebola pred výsluchom primerane poučená o tom, čo je predmetom výsluchu. Zo zápisnice o výsluchu sťažovateľky vyplýva, že nebola pred výsluchom riadne informovaná a poučená ani o konaní vo veci samej, v dôsledku čoho nemala vedomosť o tom, čo je vlastne predmetom výsluchu. Okresný súd mal zisťovať jej názor na prípadný návrat do Ekvádoru, čo však neurobil. Sťažovateľke síce boli zo strany okresného súdu kladené otázky, avšak tú podstatnú a zásadnú okolnosť, či sa chce alebo nechce vrátiť do cudziny, nezisťoval. Je zrejmé, že ak by okresný súd viedol výsluch vyvážene a cielene k zisteniu názoru sťažovateľky na jej prípadný návrat, táto by poskytla svoj názor, ktorý by aj riadne zdôvodnila, pričom by uviedla aj odôvodnila záporné stanovisko k prípadnému návratu do cudzej krajiny. Okresný súd svojím postupom sťažovateľke zamedzil vyjadriť názor na prípadný návrat do Ekvádoru, keďže takúto otázku jej nedal, čím zásadne negatívne ovplyvnil celkovú výpovednú a obsahovú hodnotu výsluchu. Podľa názoru sťažovateľov takýto postup okresného súdu znamenal vlastne nevykonanie výsluchu sťažovateľky k predmetu sporu. Okresný súd tým, že sťažovateľku predvolal na výsluch, potvrdil, že táto je schopná vyjadriť sa k vlastnej situácii, vyjadriť vlastný názor, pričom dokáže posúdiť aj dôsledky svojej výpovede. Napriek tomu v rámci výsluchu zásadne nijako nezisťoval jej názor na to, kde a s kým chce žiť, či chce ísť do Ekvádoru, či súhlasí s odchodom zo Slovenska, prípadne z akých dôvodov nechce ísť do Ekvádoru. Je preto zrejmé, že hoci okresný súd považoval za potrebné zisťovať názor sťažovateľky, napriek tomu jej názor nezisťoval.

10. Z § 160 Civilného sporového poriadku v spojení s čl. 4 Civilného mimosporového poriadku, ako aj z čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa podľa názoru sťažovateľov vyplýva, že výsluch dieťaťa si vyžaduje prípravu, vypočúvanie, zhodnotenie schopností dieťaťa, informácie o riadnom zvážení názorov dieťaťa (spätnú väzbu) a sťažnosti, opravné prostriedky a odškodnenie. Zodpovedné osoby v prípravnej časti musia zabezpečiť informovanosť dieťaťa o práve vyjadriť vlastný názor ku všetkým skutkovým

okolnostiam, ktoré sa ho priamo dotýkajú, najmä ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa akýchkoľvek súdnych či správnych súdnych konaní, pričom dieťa musí byť vhodným spôsobom upovedomené o následkoch ním vyjadrených tvrdení a o vážnosti prejavenej vôle. Okresný súd napriek tomu sťažovateľku neupovedomil o následkoch jej vyjadrenia, nevysvetlil jej, aký dopad má jej vyjadrenie pre celé konanie a čo to pre ňu bude v konečnom dôsledku predstavovať. Sťažovateľka nemala po celý čas vedomosť o tom, prečo sú jej kladené otázky o Ekvádore a o Slovensku, prečo sa jej pýtajú na život v Ekvádore a na Slovensku. Má 10 rokov, teda dosiahla vek, keď je schopná prejavíť vlastný názor a rozumieť tomu, čo je súdne konanie a aký dopad na jej osobu môže mať rozhodnutie vo veci samej. Keďže sťažovateľka je vyspelé dieťa schopné formulovať odpovede na kladené otázky a rozumejúce ich následkom, bolo povinnosťou okresného súdu upovedomiť ju o tom, s akým cieľom je vypočúvaná a aký dopad môže mať jej výsluch na rozhodnutie vo veci samej.

Okresný súd v odôvodnení uznesenia z 29. júna 2017 konštatoval, že sťažovateľka pôsobila počas rozhovoru pokojným dojmom a správala sa primerane situácii. Na otázky odpovedala v podstate bez latencií, pôsobila bezprostredne, no nemala tendenciu k samostatnému prejavu, resp. vysloveniu názoru, vždy počkala na položeniu otázky a až potom sa vyjadrila. Nemala problém porozumieť otázkam a vyjadriť sa k nim. Podľa konštatovania okresného súdu je u sťažovateľky možné aktuálne badať emocionálnu spriaznenosť so sťažovateľom, čo do podstatnej miery môže byť determinované doterajším užším kontaktom. Vzhľadom na tieto okolnosti pre sťažovateľov nie je celkom zrejmé, prečo okresný súd nezisťoval názor sťažovateľky na prípadný návrat do Ekvádoru. Na základe uvedeného mal krajský súd v zmysle § 38 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku nariadiť nielen *ex offo* výsluch sťažovateľky, ale aj vykonať dohľad nad uskutočnením tohto výsluchu.

11. Sťažovatelia ďalej namietajú, že neboli v dostatočnej miere skúmané dôvody na nenariadenie návratu sťažovateľky do Ekvádoru.

V konaní sa neprihliadlo na najlepší záujem maloletého dieťaťa a nevychádzalo sa zo starostlivo zisteného skutkového stavu, lebo neboli dostatočne zistené a objasnené všetky dôvody, ktoré by mohli eliminovať návrat sťažovateľky. Okresný súd na pojednávaní

29. júna 2017 zamietol návrh sťažovateľa na vypracovanie znaleckého posudku z odboru detskej psychológie, ktorý by sa zaoberal otázkou vplyvu odlúčenia sťažovateľky od sťažovateľa a otázkou zistenia stupňa vospelosti sťažovateľky. Objasnil by teda prípadnú mieru negatívneho dopadu návratu. I napriek tomu, že sťažovateľ tieto okolnosti v odvolaní namietal, krajský súd vypracovanie znaleckého posudku nenariadil a pridržiaval sa nedostatočne zisteného skutkového stavu. Podľa názoru sťažovateľov návratom sťažovateľky by bolo neprípustným spôsobom zasiahnuté do jej práv podľa Dohovoru o právach dieťaťa, lebo by bolo porušené jej právo na zdravý duševný vývoj, lásku, porozumenie, starostlivosť a právo na prednostnú ochranu a pomoc. Bolo by tiež neprípustným spôsobom zasiahnuté do práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa dohovoru. Sťažovateľ sa nemôže vrátiť do Ekvádoru, pretože tam naňho matka podala trestné oznámenie o jeho vymyslenom násilnom čine proti nej. Sťažovateľ v tomto konaní nebol vypočutý a nedisponuje žiadnymi informáciami o stave konania, ktoré ešte nie je ukončené.

12. Krajský súd podľa sťažovateľov pochybil, keď sa stotožnil s nesprávnou argumentáciou matky poukazujúcou na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Matka argumentovala rozhodnutím ESLP vo veci Raw proti Francúzsku, v zmysle ktorého je veková hranica, keď je potrebné na názor dieťaťa prihliadať, stanovená na 10 rokov. V skutočnosti ESLP takýto názor nezaujal, resp. nevyjadril. Práve naopak, v zmysle Haagskeho dohovoru je relevantný vek dieťaťa, ako aj úroveň jeho vospelosti, pričom samotný vek nemôže určovať hodnotu názoru dieťaťa. Je preto potrebné názory maloletého dieťaťa posudzovať individuálne, zhodnotením každého prípadu a záver, že nebolo možné na názor maloletého dieťaťa prihliadnúť z dôvodu, že nedosiahlo vek 10 rokov, je celkom zrejme nesprávny a nelegitímny. V okolnostiach danej veci preto možno nevykonanie dôkazu vypočutím maloletého dieťaťa, prípadne nenariadením znaleckého dokazovania, hodnotiť ako postup, ktorým bola maloletému dieťaťu odňatá možnosť konať pred súdom.

13. Krajský súd sa podľa sťažnosti nezaoberal zlou psychickou kondíciou matky.

Matka bola v januári 2011 hospitalizovaná v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku z dôvodu porúch správania pod vplyvom halucinácií. Matka v uvedenom čase (konkrétne 20. januára 2011) odstavila motorové vozidlo na diaľnici, postavila sa na kraj mosta, prekročila zábradlie a zamýšľala sa nad spáchaním samovraždy. Po uvedenom incidente priviezla matku domov polícia. Matka sa vyjadrila, že musela tak konať, lebo „*počula hlasy*“. Počas hospitalizácie diagnostikovali matke ťažkú depresívnu poruchu s psychotickými príznakmi a v roku 2011 ju z nemocnice prepustili. Sťažovateľovi nie je známe, či matka v predpísanej liečbe pokračovala aj po jej odchode zo Slovenska. Na preukázanie týchto skutočností predkladá prepúšťiaciu správu matky z 31. januára 2011. Nebol to jediný incident matky vo vzťahu k jej zdravotnému stavu. Sťažovateľke hrozí nenapraviteľná ujma v prípade jej odchodu do Ekvádoru. Raz si už vytrpela svojvoľné a jednostranné rozhodnutie matky nerešpektujúce vôľu sťažovateľov. Dnes sťažovateľka nielenže odmieta odchod zo Slovenska, ale s ohľadom na zdravotný stav matky je daná dôvodná obava o ďalšiu starostlivosť o sťažovateľku v prítomnosti matky. Po príchode z Ekvádoru na Slovensko sa v správaní sťažovateľky objavili tikové prejavy, ktoré predstavovali istý prenos psychických porúch matky na sťažovateľku. Sťažovateľka mala problémy so spánkom, v noci sa neustále budila z obavy z možného odchodu do Ekvádoru. Sťažovateľke bola diagnostikovaná tyreopatia a v pravom laloku štítnej žľazy sa zistili mikrocysty. Zistilo sa tiež, že jej úplne chýba ľavý lalok štítnej žľazy, v dôsledku čoho zaostáva v raste v priemere o 10 cm. Na Slovensku má od narodenia zabezpečenú riadnu zdravotnú starostlivosť, chodí na pravidelné preventívne prehliadky, pričom k zhoršeniu jej zdravotného stavu došlo práve v dôsledku neposkytovania zdravotnej starostlivosti zo strany matky v Ekvádore, pričom matka počas uplynulého roka nezistila hormonálne poruchy sťažovateľky (znížený rastový hormón). Matka sťažovateľke pri osobnom kontakte neustále uvádza, že ju odvedie do Ekvádoru a už sa nikdy nevráti späť na Slovensko. Matka sa na styk so sťažovateľkou dostaví vždy s mobilnými telefónmi, priebeh styku si nahráva a sťažovateľke podsúva sugestívne otázky. Neustále ju nabáda, aby do nahrávacieho zariadenia uviedla, že chce ísť do Ekvádoru, že chce byť s matkou, a nie so sťažovateľom. Sťažovateľka je následne zmätená, necíti u matky oporu a sťažovateľa upozorňuje na jej zvláštne správanie, matku prosí, aby ju konečne začala rešpektovať a počúvala ju, vždy jej vysvetlí a odôvodní, prečo chce zostať doma a prečo

nechce ísť do cudziny. Matka sa na jednej z medializovaných nahrávok (pri pokuse o únos sťažovateľky zo školy) pýta v španielčine sťažovateľky, že čo by robila na jej mieste. Sťažovateľka jej bez váhania odpovedá „*počúvala by som moju dcéru*“, avšak matka toto neakceptuje a názor 10-ročnej sťažovateľky ju nezaujímá. Práve z tohto dôvodu vyhľadáva sťažovateľka prítomnosť tretích osôb pri styku s matkou a bojí sa s matkou zostať úplne osamote, čo je zapríčinené aj spomínaným pokusom o jej únos. Matka sa so sťažovateľkou pravidelne stretáva viackrát za týždeň, pričom sa stretli 14-krát (sťažovatelia uvádzajú konkrétne termíny).

14. Krajský súd sa podľa sťažovateľov nezaoberal neznalosťou matky o zdravotnom stave sťažovateľky.

Sťažovateľke bola diagnostikovaná porucha štítnej žľazy, a preto potrebuje vysoko odbornú starostlivosť zo strany skúseného endokrinológa, ale aj systematické odborné sledovanie endokrinológom po dobu niekoľkých rokov. Matka sťažovateľku na štítnu žľazu v Ekvádore nesledovala a nebola jej ani poskytovaná takáto zdravotná starostlivosť. Z dôvodu nedostatočnej zdravotnej starostlivosti v Ekvádore by bola sťažovateľka celkom zrejme vystavená hrozbe uvedenej v čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru.

15. Ďalej sťažovatelia namietajú, že krajský súd neskúmal sociálne prostredie v Ekvádore.

Sťažovateľka má v Ekvádore obmedzené možnosti, nemôže sa tam voľne pohybovať na verejných priestranstvách a je tam väčšie nebezpečenstvo v dôsledku vyššej miery kriminality. Z toho vyplýva, že súd nezistil (hoci zisťovať mal a mohol) existenciu vážneho nebezpečenstva, že návrat by sťažovateľku vystavil vážnej fyzickej alebo duševnej ujme alebo by ju inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Sťažovateľka nemôže v Ekvádore chodiť sama po vonku alebo len tak prejsť na druhú stranu ulice pre vysokú kriminalitu, o čom na Slovensku ani nepremýšľala a bežne chodí za kamarátmi aj sama. Krajský súd si teda nevyžiadal a ani nepovažoval za preukázané a overené informácie o sociálnom prostredí sťažovateľky v Ekvádore. Nedopytoval sa príslušného úradu v Ekvádore, čím konal v priamom rozpore s čl. 4 Civilného mimosporového poriadku a čl. 13 Haagskeho dohovoru.

16. Podľa sťažovateľov sa neprihliadlo ani na matkou iniciované konania proti sťažovateľovi v Ekvádore.

Matka v Ekvádore podala na súde návrh na zákaz priblíženia sa sťažovateľa k sťažovateľke, ktorému ekvádorský súd vyhovel. Toto súdne rozhodnutie bolo vydané na podklade matkou vykonštruovaných tvrdení bez možnosti sťažovateľa vyjadriť sa k takémuto rozhodnutiu. Rozhodnutie nebolo sťažovateľovi doručované, nemal o jeho vydaní ani jeho obsahu vedomosť až do času, kým jeho znenie matka nedoložila súdu v konaní. Ak by skutočne došlo k odchodu sťažovateľky do Ekvádoru, bol by jej znemožnený akýkoľvek kontakt so sťažovateľom. Sťažovateľ by nemal zabezpečený styk so sťažovateľkou (bola by niekoľko tisíc kilometrov od neho), ale aj keby za ňou vycestoval, nemal by možnosť sťažovateľku a matku kontaktovať, nemohol by sa s nimi stretnúť a nemohol by sa k nim priblížiť. Krajský súd sa touto námietkou sťažovateľa vôbec nezaoberal a nevenoval pozornosť tomu, že v Ekvádore hrozí flagrantné odmietnutie spravodlivosti vedúce k stíhaniu sťažovateľa a bránenie jeho styku s vlastnou dcérou, a to aj v súvislosti s rozhodnutím ekvádorského súdu, ku ktorému sa sťažovateľ nemohol vyjadriť. Takáto situácia by u sťažovateľky bezpochyby navodila stav psychickej ujmy a jej osobná situácia by sa stala neznesiteľnou. Možnosti sťažovateľa spolupracovať s ekvádorskými orgánmi a úradmi sú obmedzené aj tým, že tam nemá k dispozícii tlmočníka a neexistuje slovenské diplomatické zastúpenie.

17. Podľa názoru sťažovateľov sa krajský súd dostatočne nezaoberal otázkou obvyklého pobytu sťažovateľky. Tento pobyt pri správnom výklade zodpovedá miestu, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Sťažovateľka od útleho veku (2 a pol mesiaca) žije na Slovensku, navštevovala tu predškolské a školské zariadenie, mala tu rôzne voľnočasové aktivity a kamarátov. Materinským jazykom sťažovateľky je slovenský jazyk, na Slovensku je zdravotne poistená a je tu pravidelne sledovaná lekármi. Dňa 12. decembra 2014 (tak ako každý rok) sťažovateľ, matka a sťažovateľka vycestovali do Ekvádoru, kde mali stráviť Vianoce a následne sa 10. januára 2015 mali spoločne vrátiť späť domov na Slovensko. V deň plánovaného návratu matka 30 minút pred odletom zobrala sťažovateľku bez vedomia a súhlasu sťažovateľa na jemu neznáme miesto a telefonicky mu oznámila, že sa

na Slovensko nevráti, sťažovateľku mu nedá a zostane žiť v Ekvádore. Sťažovateľ sa ocitol v bezvýchodiskovej situácii a zostal v Ekvádore, hľadal sťažovateľku, lebo sa o ňu nesmierne bál. Matka sa následne po 2 dňoch vrátila do rodičovského domu a sťažovateľovi výslovne zakázala komunikovať so sťažovateľkou o Slovensku, pripomínať jej Slovensko, resp. jej povedať, že sa tam niekedy spolu vrátia. Matka sa sťažovateľovi opakovane vyhrážala, že sa postará o to, aby sťažovateľku už nikdy nevidel a aby sa mu znemožnil akýkoľvek styk s ňou. Vzhľadom na neočakávanú a bezvýchodiskovú situáciu (nevedel, čo má robiť, kam má ísť a ako sa má zachovať) sa sťažovateľ o 2 týždne vrátil na Slovensko, čo bolo odôvodnené aj jeho pracovnými povinnosťami. Krajský súd sa spoliehal na pravdivosť tvrdení matky, ňou deklarovaný stav považoval za preukázaný, hoci matka nedoložila žiadne relevantné listinné dôkazy. Krajský súd neprihliadol na stanovisko a záver psychológov a iných odborníkov, nevykonal správny výsluch sťažovateľky a odmietol nariadiť znalecké dokazovanie.

18. Sťažovatelia ďalej uvádzajú, že od 26. septembra 2017 došlo k obmedzovaniu osobnej slobody sťažovateľky.

Od uvedeného dňa matka držala sťažovateľku zatvorenú v dome na [REDAKOVANÉ] proti jej vôli, a to až do 30. septembra 2017. Sťažovateľ mal o sťažovateľku obavy, lebo matka už v tomto čase nedodržiavala vykonateľné uznesenie krajského súdu o styku so sťažovateľkou (č. k. 20 CoP 37/2017-310 z 11. augusta 2017), a preto sa 28. septembra 2017 dostavil na úrad a uviedol, že matka nerealizuje styk v zmysle vykonateľného rozhodnutia. Pri ďalšej návšteve úradu toho istého dňa oznámil, že matka mu odmieta sťažovateľku odovzdať. V čase, keď bol sťažovateľ na [REDAKOVANÉ], sťažovateľka mu cez okno kričala a chcela s ním ísť preč, avšak matka ju odtiahla od okna agresívnym a násilným spôsobom a zastrela roletu. Sťažovateľka zúfalo prebehla k druhému oknu a opäť kričala na sťažovateľa o pomoc s tým, že s ním chce ísť preč. Matka ju zdrapila, sťažovateľka začala plakať a sťažovateľ privolal políciu, avšak matka aj napriek tomu dvere neotvorila. Sťažovateľ 28. septembra 2017 podal trestné oznámenie, v rámci ktorého sa v súčasnosti vykonávajú príslušné procesné úkony. Dňa 30. septembra 2017 sa sťažovateľ opäť dostavil na [REDAKOVANÉ], v okne stála sťažovateľka s ceduľkou s nápisom „Papi“

v rukách, ktorú pritláčala na sklo okna, pričom plakala a búchala na okno a matka jej zakrývala ústa. Napokon sťažovateľka otvorila okno a skočila sťažovateľovi do náručia.

19. Sťažovatelia ďalej poukazujú na to, že 12. januára 2018 došlo k pokusu o únos sťažovateľky.

Uvedeného dňa prišla poslankyňa Mgr. Natália Blahová (ďalej len „poslankyňa“) s organizovanou skupinou do školy v [REDACTED]. Poslankyňa, jej asistentka a matka sa dožadovali stretnutia s riaditeľkou. Poslankyňa predstavila seba a svoju asistentku ako zamestnankyne úradu, riaditeľke ukázala súdne rozhodnutie s tým, že prišli uskutočniť výkon rozhodnutia odobratím sťažovateľky. Poslankyňa požiadala riaditeľku, aby sťažovateľku vypýtala z vyučovacieho procesu a takto ju vylákala z triedy. Úmyslom poslankyne a jej asistentky bolo navodiť dojem, že prebieha legitímny a bežný výkon súdneho rozhodnutia formou odobratia dieťaťa. Je pritom celkom zrejmé, že poslankyňa a jej asistentka oklamali a úmyselne uviedli do omylu tretie osoby. Prítomní boli aj dvaja muži, ktorí fyzicky zatarasili východ z budovy a ktorých poslankyňa označila ako jej šoféra a šoféra asistentky. Išlo o fyzicky zdatných mužov v dobrej kondícii vo veku do 30 rokov. Napokon bola poslankyňa nútená legitimovať sa služobným preukazom, z ktorého bolo zrejmé, že nie je zamestnankyňou úradu, ale poslankyňou Národnej rady Slovenskej republiky. Starosta obce [REDACTED] uviedol, že poslankyňa a asistentka nie sú oprávnené uskutočniť výkon súdneho rozhodnutia s tým, aby sa vzdialili z priestorov školy. V ďalšom sťažovatelia podrobne opisujú priebeh incidentu, v rámci ktorého sa matka, poslankyňa, jej asistentka a dvaja „šoféri“ snažili dosiahnuť odňatie sťažovateľky v prospech matky. V priebehu incidentu sťažovateľka všetkým, ale predovšetkým poslankyni, odpovedala na kladené otázky, pričom uviedla, že do Ekvádoru ísť nechce, chce žiť so sťažovateľom na Slovensku a v žiadnom prípade nechce nikam cestovať s matkou. Sťažovateľka bola v šoku, triasla sa, bála sa, hystericky plakala, neskôr sa len medzi neustálymi vzlykmi nadychovala a zase lapala po dychu a uistovala sa, že sťažovateľ je pri nej, na jej dosah a neopustí ju. Triasla sa nielen počas agresívneho zásahu, ale aj po jeho skončení, čo vyústilo do potreby privolať psychologičku.

20. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na tom, aby štátne orgány konali iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Právo sťažovateľov na právo dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočutý v súdnom konaní podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017 porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.09.2017, sp. zn.: 20CoP/46/2017, sa zrušuje a vec sa vracia súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľom v I. a II. rade trovy konania a trovy právneho zastúpenia, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. Andreja Garu...“

21. Napokon sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu č. k. 3 P 91/2017-276 z 29. júna 2017 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 20 CoP 46/2017 z 18. septembra 2017, a to až do rozhodnutia vo veci samej.

II.

22. Z uznesenia krajského súdu č. k. 20 CoP 46/2017-487 z 18. septembra 2017 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 3 P 91/2017-276 z 29. júna 2017.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd správne zameral dokazovanie na zistenie miesta obvyklého pobytu sťažovateľky, na existenciu opatrovnickeho práva, na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo premiestnenie sťažovateľky neoprávnené a či je daný niektorý z dôvodov na prípadné nenariadenie návratu. Na všetky potrebné otázky rozhodné pre posúdenie návratu sťažovateľky okresný súd podrobne odpovedal, pričom so záverom, ku ktorému dospel, sa krajský súd plne stotožnil. Za krajinu obvyklého pobytu sťažovateľky treba považovať Ekvádor, kde žila bezprostredne viac ako 2 roky pred jej premiestnením na Slovensko. Je nepochybné, že miesto obvyklého pobytu dieťaťa treba vyhodnocovať s ohľadom na všetky zistené skutkové okolnosti. Matka so sťažovateľkou bezprostredne 2 roky pred tým, ako ju dovedla na Slovensko s cieľom realizácie mediačnej dohody so sťažovateľom, žili v meste [REDAKOVANÉ] v rodinnom dome, v ktorom žili aj ďalší príbuzní zo strany matky, matka riadne vykonávala opatrovnicke právo k sťažovateľke, starala sa o ňu a sťažovateľka riadne navštevovala školu. Vzťahové väzby sťažovateľky k prostrediu boli jednoznačne preukázané. Tieto skutočnosti neboli zo strany sťažovateľa namietané, ale ani v konaní vyvrátené, a preto bolo potrebné prihliadnuť na nich. Miesto obvyklého pobytu dieťaťa sa môže v priebehu jeho života meniť, avšak v tomto prípade v zmysle čl. 4 Haagskeho dohovoru (podľa ktorého sa tento použije na dieťa, ktoré malo obvyklý pobyt na území zmluvného štátu bezprostredne

pred porušením opatrovníckeho práva alebo práva styku) je potrebné zisťovať obvyklý pobyt sťažovateľky, ktorý tu bol bezprostredne pred jej premiestnením, a tým je bezpochyby Ekvádor. Na základe uvedeného krajský súd na námietky sťažovateľa týkajúce sa obvyklého pobytu sťažovateľky neprihliadol.

Pokiaľ ide o neplatnosť rodičovskej dohody, ktorú namietal sťažovateľ, treba uviesť, že sťažovateľ sám bol navrhovateľom mediačnej dohody, ktorú rešpektoval a svoje rodičovské práva a povinnosti vykonával v súlade s ňou. Na základe tejto mediačnej dohody bola sťažovateľka zverená do osobnej starostlivosti matky, čím sťažovateľ akceptoval pobyt sťažovateľky v Ekvádore. Jednoznačne o tom svedčí aj fakt, že návratu sťažovateľky na Slovensko sa nedomáhal. Jeho odvolacie argumenty týkajúce sa možnej neúspešnosti prípadných krokov smerujúcich k návratu sťažovateľky na Slovensko treba považovať za účelové.

Sťažovateľ namietal v odvolaní aj výsluch sťažovateľky, ktorý bol podľa neho uskutočnený v neadekvátnom prostredí. Podľa presvedčenia krajského súdu sa výsluch uskutočnil v miestnosti, v ktorej sa aj pri iných konaniach realizujú výsluchy maloletých detí, pričom neadekvátnosť prostredia nenamietal ani kolízny opatrovník, ani prizvaná psychologička. Práve naopak, v rámci záveru z výsluchu psychologička skonštatovala adekvátnosť prostredia, ako aj vedenia výsluchu. Sťažovateľ tiež namietal počet ľudí v miestnosti pri výsluchu sťažovateľky a jej prípadné upovedomenie, resp. poučenie týkajúce sa skutočnosti, aký bude mať dopad jej výpoveď na ňu samotnú. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme. Ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Pri výsluchu sťažovateľky bol prítomný iba nevyhnutne potrebný počet ľudí, a to kolízny opatrovník, zapisovateľka, sudkyňa a psychologička. Námietky sťažovateľa týkajúce sa neprimeraného počtu ľudí prítomných pri výsluchu nemajú preto žiadne opodstatnenie. Výsluch prebehol v adekvátnom prostredí, v miestnosti na to usporiadanej a za prítomnosti osôb na to oprávnených. Čo sa týka poučenia sťažovateľky, treba uviesť, že poučovať ju o jej výsluchu nebolo potrebné, ale ani vhodné, lebo jej výsluch bolo potrebné realizovať s ohľadom na jej vek, ale aj s ohľadom na to, aby takýto výsluch u nej nezanechal negatívnu spomienku, ale taktiež, samozrejme, s dôrazom na to, aby súd mohol zistiť skutočnosti potrebné pre konanie vo veci, avšak prostredníctvom tzv. „detskej reči“. Bolo tiež potrebné,

aby súd (prípadne v súčinnosti so psychológom) mohol pri výsluchu posúdiť mentálnu, resp. psychickú zrelosť a vyspelosť sťažovateľky. Poučovať ju v danej situácii o samotnom konaní by bolo zbytočne stresujúce a nedôvodné. Bez právneho významu je aj námietka sťažovateľa týkajúca sa nerešpektovania názoru sťažovateľky, že chce zostať na Slovensku, ku ktorej okresný súd neprihliadol. Krajský súd poukazuje na výsluch sťažovateľky, z ktorého vyplynulo, že u nej pretrvávali pozitívne spomienky a zážitky z období, keď bola v starostlivosti matky, ale aj v starostlivosti sťažovateľa. Sťažovateľka sa pri otázkach týkajúcich sa striktnie jej predstavy budúcnosti, ako aj spôsobu starostlivosti nevedela jednoznačne vyjadriť. Jej odpovede boli po väčšine neutrálne, sprevádzané vyjadrením „*Ja neviem*“ a neboli bipolárne voči jej rodičom. Sťažovateľka nevedela adekvátne zvážiť a posúdiť obsah svojich vyjadrení, ale ani dôsledkov, ku ktorým by mohli viesť. Odpovede odzrkadľovali jej osobnostnú nezrelosť, ale aj nevyhranenosť voči rodičom. Aktuálne u nej možno badať emocionálnu spriaznenosť so sťažovateľom, čo môže byť do podstatnej miery determinované doterajším užším kontaktom. Sťažovateľka sa vyjadrila, že by bola najspokojnejšia, ak by sa o ňu starali všetci členovia rodiny (otec, mama, starí rodičia z oboch strán a ďalší rodinní príslušníci) a bola by s nimi v kontakte. Sťažovateľka má aktuálne zabezpečenú starostlivosť a kontakt s oboma rodičmi, preto nevie adekvátne zvážiť výhody a nevýhody bývania na Slovensku, resp. v Ekvádore. Neuvádza ani závažné a ohrozujúce dôvody, prečo by nechcela odísť naspäť do Ekvádoru. V prospech bývania na Slovensku vníma to, že je tu zima a sneh a začiatok vyučovania v škole je o 8.00 h, kým v Ekvádore o 7.00 h. V Ekvádore považuje za menej náročnú napríklad výučbu matematiky, pričom tam dostávala štandardnú starostlivosť v dostupnom školstve s možnosťou výberu záujmovej činnosti. Ekvádor nevnímala ako nebezpečnú krajinu, bála sa len zemetrasenia. Psychologička dospela k záveru, že sťažovateľka nemá vytvorený hraničný ani jednotný názor, ale nemá ani osobnostnú zrelosť na to, aby vedela adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutie, preto odporučila ponechať rozhodnutie na zváženie súdu. Inými slovami, z výsluchu sťažovateľky nevyplývalo, že by sa nechcela vrátiť do Ekvádoru, ale vyplynulo, že na Slovensku jej nikto a nič nechýba, keďže tu má oboch rodičov. Neuviedla žiadne dôvody, prečo by nechcela odísť do Ekvádoru, a preto je správny záver, že sťažovateľka nemá zatiaľ vytvorený konkrétny hraničný názor, ale ani osobnú zrelosť na to, aby vedela adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutie, čo je vo veku 9 rokov u dieťaťa prirodzené.

Treba poukázať aj na to, že sťažovateľka má pozitívne spomienky aj na život v Ekvádore, lebo o nich rozprávala v rámci výsluchu a nevyslovila jednoznačné želanie nevrátiť sa do Ekvádoru. Je potrebné stotožniť sa s vyjadrením matky týkajúcim sa prezentovania názoru sťažovateľky, podľa ktorého nestačí, že táto uviedla, že sa jej na Slovensku páči (resp. že na Slovensku jej nikto a nič nechýba, lebo tu má oboch rodičov), ale na to, aby sa mohol aplikovať čl. 13 Dohovoru o právach dieťaťa, je potrebné, aby samotná sťažovateľka deklarovala vôľu nevrátiť sa do Ekvádoru a túto svoju vôľu aj odôvodnila, čo sa však nestalo, a to bez ohľadu na skutočnosť, že sťažovateľka ani podľa názoru krajského súdu nedosiahla vek a stupeň vyzretosti, v ktorom by bolo potrebné zohľadniť jej názor. Námietky sťažovateľa týkajúce sa neprihliadnutia na výsluch sťažovateľky preto bolo potrebné považovať za neopodstatnené.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o nevykonaní všetkých ním navrhovaných dôkazov, resp. o nezabezpečení informácií o sociálnom prostredí sťažovateľky od príslušného ekvádorského orgánu, poukazuje krajský súd na to, že okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy a v odôvodnení uznesenia sa vysporiadal s podstatnými listinnými dôkazmi predloženými stranami. Je tiež dôležité, že v danom type konania je povinnosťou krajského súdu rozhodnúť v čo najkratšom čase (bezodkladne) na základe skutočností zistených okresným súdom, nie teda vykonávať dlhé dokazovanie vedúce k zbytočnému predĺženiu konania (čo je v prípade návratového konania neprípustné).

III.

23. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

24. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

IV.

K sťažovateľom (otcom) namietanému porušeniu práva podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa

25. K namietanému porušeniu čl. 3 ods. 1 a 2 (a čl. 12 ods. 1 a 2) Dohovoru o právach dieťaťa je potrebné v úvode uviesť, že čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa upravuje princíp, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkol'vek činnosti týkajúcej sa detí, a to aj pri rozhodovaní súdu v ich veciach alebo veciach, ktoré sa dotýkajú ich záujmu.

Tento princíp bol v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaný (explicitne, ako aj implicitne) do jednotlivých noriem Civilného mimosporového poriadku (porov. napr. § 117, § 119, § 146 ods. 1, § 147 ods. 2), ako aj zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) (porov. napr. čl. 5, § 23 ods. 2, § 24 ods. 4, § 44 ods. 4 a ďalšie). Na ústavnej úrovni sa princíp povinnosti prihliadať na najlepší záujem dieťaťa (maloletého) v konaní pred všeobecným súdom spája najmä so základným právom dieťaťa (maloletého) na súkromie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, so základným právom dieťaťa (maloletého), aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohlo vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ je v konaní pred ústavným súdom sťažovateľom otec maloletej, treba poukázať na to, že len deti (maloletí) primárne benefitujú z princípu upraveného čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý našiel v právnom poriadku vyústenie do subjektívnych hmotných a procesných ústavných práv dieťaťa (maloletého) alebo subjektívnych hmotných a procesných zákonných práv dieťaťa (maloletého). Na základe uvedeného tak chýba medzi v sťažnosti namietaným porušením čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a osobou sťažovateľa príčinná súvislosť (kauzálny nexus) a námietka porušenia čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa zo strany sťažovateľa (otca) je zjavne neopodstatnená, keďže namietat' porušenie ústavných práv spojených s princípom vyjadreným v čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa je aktívne legitimované dieťa (maloletý).

Navyše ústavný súd v súvislosti s čl. 3 a čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa odkazuje na svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 596/2014 z 30. septembra 2014 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2014 pod č. 57/2014), v ktorom ústavný súd uviedol, že na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (*general principles*) a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12 (pozri HODGKIN, R. – NEWELL, P. *Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child*. Fully revised third edition. Ženeva : UNICEF Regional Office for Europe, 2007, p. 39, 83, 158; k tomu porov. aj Committee on the Rights of the Child: General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5, body 19, 20 a 22). Tento záver podporuje i samotný text týchto článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“). Naopak, k priamo vykonateľným právnym normám Dohovoru o právach dieťaťa je možné zaradiť napr. čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2, čl. 13, čl. 16 a pod.

V duchu týchto konklúzií ústavný súd odmietol sťažnosť vo veci sp. zn. II. ÚS 596/2014 v časti namietajúcej porušenie čl. 3 a čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže tieto označené referenčné právne normy Dohovoru o právach dieťaťa neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne právo, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípmi), ktoré

je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú povinné tieto princípy zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

Ústavný súd nevidí potrebu nič na uvedenom názore meniť a aj s týmto vedomím konštatuje, že sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením krajského súdu je aj z dôvodov popísaných v uvedenej časti nálezu zjavne neopodstatnená.

K ostatným častiam sťažnosti sťažovateľa (otca)

26. Predmetom sťažnosti je návrh sťažovateľa na preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu vo veci medzinárodného únosu dieťaťa, konkrétne rozhodnutia vydaného v tzv. návratovom konaní v zmysle Haagskeho dohovoru (ústavný súd dopĺňa, že problematikou medzinárodných únosov detí sa zaoberal v posledných mesiacoch napr. vo veciach sp. zn. II. ÚS 282/2017, II. ÚS 361/2014, IV. ÚS 100/2014, II. ÚS 294/2015).

Dôvodom, prečo sa štáty medzinárodného spoločenstva odhodlali k prijatiu Haagskeho dohovoru (publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z. z., platný pre Slovenskú republiku od 1. februára 2001) bola vidina ochrany detí na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účinkami ich neoprávneného premiestnenia alebo zadržania a vôľa stanoviť postup na zabezpečenie ich urýchleného návratu do štátu ich obvyklého pobytu (porov. preambulu Haagskeho dohovoru, ako aj čl. 1 Haagskeho dohovoru).

Najlepší záujem dieťaťa v návratovom konaní podľa Haagskeho dohovoru je vždy prvoradý. K naplneniu tejto axiómy Haagsky dohovor pracuje s vyvrátenou domnienkou, že návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je pri neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo jeho neoprávnenom zadržaní v krajine únosu (alebo tretej krajine) v najlepšom záujme dieťaťa (keďže miestom obvyklého pobytu dieťaťa je miesto, kde má dieťa rodinné, sociálne, osobnostné a kultúrne zázemie a väzby) s výnimkou tých prípadov, na ktoré pamätajú čl. 12, čl. 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru.

V konaní o návrate dieťaťa pred všeobecnými súdmi príslušnými na rozhodovanie o návrate dieťaťa podľa Haagskeho dohovoru sú tieto pri posudzovaní existencie dôvodov pre nenariadenie návratu dieťaťa podľa čl. 12, čl. 13 alebo čl. 20 Haagskeho dohovoru

vedené záujmom na ochrane najlepšieho záujmu dieťaťa v spojení s princípmi práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 8 dohovoru, čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj ústavnými právami garantovanými ústavným poriadkom konkrétneho štátu (v prostredí Slovenskej republiky je to čl. 19 ods. 2 ústavy). Dôležitú úlohu pri posudzovaní otázky návratu dieťaťa hrá aj Dohovor o právach dieťaťa.

Aj keď je Haagsky dohovor primárne právnym predpisom určujúcim prostredníctvom kolíznych noriem právomoc súdov členských štátov, v rámci jeho normatívneho textu nezostáva bez odozvy otázka zabezpečenia ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa a jeho hmotných práv a s týmto cieľom upravuje výnimky z nariadenia návratu dieťaťa stanovené v čl. 12 a čl. 13 Haagskeho dohovoru, resp. zohľadňuje ľudské práva a slobody dieťaťa v zmysle čl. 20 Haagskeho dohovoru. Inak povedané, samotný Haagsky dohovor pamätá na ústavné práva dieťaťa, ktoré je potrebné brať vážne vo veciach medzinárodných únosov detí.

Právna úprava na medzinárodnej úrovni zabezpečuje istý štandard ochrany týchto práv. V tomto duchu preto čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru stanovuje, že bez ohľadu na čl. 12 justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že existuje vážne nebezpečenstvo (*grave risk*), že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

S týmto cieľom a s cieľom ochrany práv dieťaťa podľa Dohovoru o právach dieťaťa a práv podľa čl. 8 dohovoru ESLP vo svojom rozsudku Veľkej komory č. 41615/07 zo 6. júla 2010 vo veci Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko vyslovil požiadavku adresovanú vnútroštátnym súdom rozhodujúcim v návratovom konaní, aby detailne preskúmali celú rodinnú situáciu a uistili sa, že návrat dieťaťa ho nevystaví fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak neprivedie do neznesiteľnej situácie.

Pri interpretácii a aplikácii čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je potrebné mať na pamäti jeho účel (najlepší záujem dieťaťa), i keď v rámci požiadavky ESLP na detailné preskúmanie celej rodinnej situácie, avšak vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti jednotlivých prípadov. Zároveň je potrebné zohľadniť aj práva rodiča (právo na súkromný a rodinný život – čl. 8 dohovoru), ktorému boli porušené opatrovnícke práva neoprávneným zadržaním dieťaťa. Je potrebné s myšlienkou zásahu do práva na súkromný a rodinný život

pracovať pregnantne a dôsledne, riadne odôvodniť legitímnosť zásahu [najmä ak sa zohľadňujú závery odôvodňujúce aplikovateľnosť čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru na prerokovanú vec] do sťažovateľovho práva na súkromný a rodinný život (v podobe nenariadenia návratu maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu).

27. Prevedené na skutkový a právny stav v sťažovateľovej veci je potrebné jeho sťažnosť v ostatnej časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

28. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

29. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

30. Za najzásadnejší argument sťažovateľov považuje ústavný súd námietku, podľa ktorej Ekvádor vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nebolo možné považovať za krajinu obvyklého pobytu sťažovateľky. Touto totiž bolo podľa názoru sťažovateľov Slovensko. Ak by tento argument obstál, všetky ostatné sťažnostné argumenty by stratili význam, pretože v takomto prípade by sa Haagsky dohovor a návratové konanie vedené na jeho základe nedali aplikovať.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia všeobecných súdov sa javí v tomto smere ako dostačujúca.

Na jednej strane je pravdou, že sťažovateľka (spolu so sťažovateľom a matkou) žila dlhodobo na Slovensku a do Ekvádoru odišla v sprievode oboch rodičov s cieľom obvyklej návštevy v súvislosti s Vianocami a Novým rokom, pričom v dohodnutom čase sa zásahom matky na Slovensko nevrátila. Tieto skutočnosti by nasvedčovali tvrdeniu uvedenému v sťažnosti, podľa ktorého na základe dohody sťažovateľa a matky krajinou obvyklého pobytu sťažovateľky bolo Slovensko.

Na druhej strane je nesporné, že sťažovateľ a matka uzavreli počas pobytu sťažovateľky v Ekvádore tzv. mediačnú dohodu, ktorou bol upravený výkon rodičovských práv a povinností k sťažovateľke. Žiadateľom (navrhovateľom) uzavretia tejto dohody bol sťažovateľ. Z mediačnej dohody *inter alia* vyplýva, že má rovnaký účinok ako právoplatný a vykonateľný rozsudok a vykoná sa rovnakým spôsobom, ako sa vykonávajú rozsudky posledného stupňa. V zmysle mediačnej dohody bola sťažovateľka zverená do osobnej starostlivosti matky a bol upravený styk sťažovateľa so sťažovateľkou na území Ekvádoru niekoľkokrát ročne s tým, že sťažovateľka raz ročne po skončení školského roka v období školských prázdnin na dobu 31 dní odcestuje na Slovensko v sprievode matky alebo jej príbuzných. Obsahom dohody bolo tiež určenie výživného zo strany sťažovateľa v prospech sťažovateľky (pozri uznesenie okresného súdu č. k. 3 P 91/2017-276 z 29. júna 2017, bod 25).

Uzavretie mediačnej dohody nasvedčuje jednoznačne tomu, že sa sťažovateľ a matka dohodli na tom, že starostlivosť o sťažovateľku bude zabezpečovať matka, a to na území Ekvádoru. Sťažovateľ bude prispievať na výživu sťažovateľky a bude mať právo v dohodnutých časových intervaloch stýkať sa so sťažovateľkou jednak v Ekvádore,

ako aj na Slovensku. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že od uzavretia mediačnej dohody treba za krajinu obvyklého pobytu sťažovateľky považovať Ekvádor.

Sťažovateľ namieta, že mediačnú dohodu podpísal pod nátlakom a je teda neplatná. Na radu ekvádorských právnikov sa však nedomáhal súdneho riešenia neplatnosti dohody, pretože (ako mu to bolo právnikmi vysvetlené) by to bolo vzhľadom na miestne špecifiká nepriechodné. Tvrdenie sťažovateľa spochybňujúce platnosť mediačnej dohody by samozrejme vo svojich dôsledkoch znamenalo, že Slovensko neprestalo byť krajinou obvyklého pobytu sťažovateľky. Z pohľadu ústavného súdu však treba uviesť, že ide iba o tvrdenia sťažovateľa, ktoré nijako dôkazmi nepodložil. Za tohto stavu všeobecné súdy právom vychádzali z mediačnej dohody, uzavretie a obsah ktorej neboli sporné.

31. Čo sa ďalej týka sťažovateľovej námietky nesprávnej aplikácie čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru zo strany krajského súdu a nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, ktoré majú byť podľa sťažovateľa kľúčové v otázke aplikácie čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru a majú preukazovať zlú psychickú kondíciu matky a jej nepripravenosť na starostlivosť o maloletú, ústavný súd k výkladu čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru uvádza, že vyplýva z ľudskej jedinečnosti, zložitosti ľudskej psychiky a duše, ako aj z pestrosti života v jednotlivých kútoch sveta, že každá zmena sociálneho a kultúrneho prostredia pri návrate do inej krajiny (aj keď krajiny obvyklého pobytu dieťaťa) predstavuje určité riziko vzniku sociálnych a kultúrnych záťaží pre dieťa, avšak s týmto rizikom je potrebné objektívne počítať a formulácia čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru uvedené akcentuje, keď pripúšťa nenariadiť návrat dieťaťa rozhodnutím súdu do krajiny obvyklého pobytu len v prípade existencie vážneho nebezpečenstva (a teda nie všeobecného, potenciálneho alebo v miere predpokladaného a logického) fyzickej alebo duševnej ujmy (a teda nie vo vzťahu k nezačleneniu do sociálneho či kultúrneho prostredia samému osebe) alebo privedenia dieťaťa do neznesiteľnej situácie (musí ísť o situáciu, ktorá má reálny potenciál ohroziť mravný vývoj dieťaťa alebo ktorá vystavuje dieťa reálnemu strádaniu po stránke nedostatku pre život nevyhnutných predpokladov – strava, ošatenie, bývanie, vzdelanie a pod.).

Otázka starostlivosti rodiča o maloleté dieťa a spôsobilosti (napr. aj z pohľadu psychickej kondície) pre zverenie dieťaťa do starostlivosti rodiča či zotrvanie v tejto starostlivosti je otázkou aplikácie právnych noriem upravujúcich práva a povinnosti rodičov

maloletého dieťaťa pri starostlivosti o maloleté a deti a noriem upravujúcich ingerenciu súdov do vzťahov upravujúcich starostlivosť o maloletých, a teda ide o otázku konania o starostlivosti o maloletých podľa noriem štátu obvyklého pobytu maloletého. Tieto otázky je oprávnený vyhodnotiť príslušný súd obvyklého pobytu maloletého v konaní o starostlivosti o maloletých, a nie návratový súd rozhodujúci o návrate dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu.

Odôvodnenie uznesení všeobecných súdov k výkladu a aplikácii čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru tak ústavný súd vníma ako dostatočné a presvedčivé aj z hľadiska celého radu ďalších námietok, ktoré sťažovatelia v podanej sťažnosti uplatňovali [napr. duševná vyspelosť sťažovateľky a jej spôsobilosť vyjadriť vlastný názor, ktorý je odmietavý vo vzťahu k pobytu v Ekvádore, nedostatočné poučenie sťažovateľky zo strany okresného súdu pred jej výsluchom, nepoloženie priamej otázky zisťujúcej názor sťažovateľky na jej prípadný návrat do Ekvádoru, nedostatočné skúmanie dôvodov na nenariadenie návratu sťažovateľky do Ekvádoru v zmysle čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru]. Uznesenia všeobecných súdov sa v týchto súvislostiach nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené, pričom samotná skutočnosť, že sťažovatelia majú v týchto otázkach na vec odlišný názor, porušenie ich označených práv nezakladá.

32. Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať požadovaným odkladom vykonateľnosti uznesení všeobecných súdov.

33. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

K sťažnosti maloletej [REDACTED]

34. Ústavný súd záverom oboznamuje, že spolu so sťažnosťou bolo ústavnému súdu doručené splnomocnenie advokáta na zastupovanie maloletej sťažovateľky pred ústavným súdom. Z obsahu tohto splnomocnenia vyplýva, že ho udeľuje otec maloletej (sťažovateľ) na zastupovanie jeho osoby (otca) pred ústavným súdom. V splnomocnení nie je explicitne uvedené, že otec maloletej splnomocňuje ako zákonný zástupca maloletej sťažovateľky advokáta aj na jej zastupovanie pred ústavným súdom.

Navyše, aj keby splnomocnenie obsahovalo takúto splnomocňujúcu klauzulu pre advokáta na zastupovanie maloletej sťažovateľky, nemožno takéto splnomocnenie udelené otcom maloletej (sťažovateľom) považovať vzhľadom na okolnosti a špecifiká veci za prípustné v tomto konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ sa v zmysle obsahu sťažnosti a v nej uvedených argumentov sťažnosťou snaží zvrátiť rozhodnutie (napadnuté uznesenie) krajského súdu, a teda je v tomto prípade v konflikte záujmov, čo sa týka jeho možnosti ako zákonného zástupcu splnomocňovať akéhokoľvek právneho zástupcu na zastupovanie maloletej sťažovateľky pred ústavným súdom v smere dožadovania sa rozhodnutia ústavného súdu v prospech sťažovateľa ako otca (podľa § 31 ods. 2 zákona o rodine: „Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.“). Rovnako obsah sťažnosti (v ktorej je ako sťažovateľ označená maloletá) vyznieva v prospech záujmov otca, resp. je v rozpore s vyjadreniami maloletej v konaní pred všeobecnými súdmi.

Ústavný súd preto hodnotí, že sťažnosť maloletej nespĺňa zákonom o ústavnom súde predpísané náležitosti splnomocnenia (a to náležitosti v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a zároveň je podaná zjavne neoprávnenou osobou a je potrebné ju z týchto dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018